

Νέα Ελληνικά

γενικής παιδείας

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1: παιδιά, θύματα εκμετάλλευσης

Πάνω από 211 εκατομμύρια παιδιά ηλικίας 5 έως 14 χρόνων εξαναγκάζονται να δουλεύουν. Για να ευαισθητοποιήσει την κοινή γνώμη απέναντι σ' αυτό το παγκόσμιο φαινόμενο, το οποίο αφορά κυρίως τις αναπτυσσόμενες χώρες, χωρίς όμως να γλιτώνουν και οι πλούσιες, ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας(ΔΟΕ) πήρε την πρωτοβουλία, της «πρώτης Παγκόσμιας Ημέρας ενάντια στην παιδική εργασία».

Επειδή σε έναν κόσμο όπου η ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων και εμπορευμάτων είναι, πλέον, παγκοσμίως εξασφαλισμένη, οι βιομηχανίες των χωρών του Νότου μπορούν να διατηρήσουν τη θέση τους στην αγορά μόνο χρησιμοποιώντας στο μέγιστο το μοναδικό τομέα στον οποίο παραμένουν ευρέως ανταγωνιστικές: το χαμηλό κόστος του εργατικού δυναμικού τους. Χωρίς την εργασία των παιδιών, που αμείβονται αισθητά λιγότερο από ό,τι οι ενήλικες, σε πολλές χώρες η ανταγωνιστικότητα θα κατέρρεε, οι εξαγωγές τους θα μειώνονταν και οι εισροές συναλλάγματος θα έπεφταν κατακόρυφα.

Οι πολυεθνικές εταιρείες επωφελούνται και αυτές από την εκμετάλλευση ανηλίκων. Μεταξύ άλλων, οι πολυεθνικές τσιγάρων (Philip Morris), της μπανάνας (Chiquita, Del Monte), και του κακάο (Cargill). Στο Μαλάουι, για παράδειγμα, όπου η καπνοβιομηχανία είναι ο σημαντικότερος εργοδότης, δεκάδες χιλιάδες παιδιά γίνονται θύματα εκμετάλλευσης για τη συγκομιδή και την αποξήρανση των φύλλων καπνού. Στον Ισημερινό, παιδιά ηλικίας 7 έως 8 χρόνων δουλεύουν στις καλλιέργειες του μεγαλύτερου παγκόσμιου παραγωγού κακάο, χιλιάδες παιδιά-σκλάβοι χρησιμοποιούνται για τη δουλειά στις φυτείες.

Το θέμα των παιδιών-σκλάβων και του εμπορίου του οποίου είναι θύματα έγινε πρωτοσέλιδο σε όλες τις εφημερίδες του κόσμου, όταν ανακαλύφθηκε ένα νιγηριανό πολεμικό πλοίο, το «Etinero», που είχε ξεκινήσει από το Μπενίν μεταφέροντας δεκάδες παιδιά, τα οποία προορίζονταν για πούλημα ως σκλάβοι στην Γκαμπόν. Σύμφωνα με τη Unicef, πάνω από 200.000 παιδιά και έφηβοι είναι θύματα του εμπορίου, αγοράζονται και πουλιούνται στην κεντρική και δυτική Αφρική. Ακόμα και στις πλούσιες χώρες, 2,5 εκατομμύρια σχεδόν παιδιά κάτω των 15 χρόνων, στα οποία πρέπει να προσθέσουμε άλλα 11,5 εκατομμύρια εφήβους, ηλικίας 15 έως 17 ετών, εργάζονται συχνά κάτω από δύσκολες και επικίνδυνες συνθήκες στη γεωργία, στην οικοδομή, στην υφαντουργία και στα εργοστάσια υποδημάτων: 120.000 στις Ηνωμένες Πολιτείες, 200.000 στην Ισπανία, 400.000 στην Ιταλία και πάνω από 2 εκατομμύρια στη Βρετανία.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟ

Προτεινόμενα Θέματα Γ' ΓΕ.Λ.

Γ9

Για να εγκύψουν πάνω από αυτή τη δραματική κατάσταση των ανηλίκων, 15 χρόνια μετά την Παγκόσμια Σύσκεψη Κορυφής για τα παιδιά, η οποία διοργανώθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη στη Νέα Υόρκη το Σεπτέμβρη, έγινε μια νέα σύσκεψη κορυφής για τα παιδιά τον περασμένο Μάη, στην έδρα του ΟΗΕ, με τη συμμετοχή 500 περίπου ανηλίκων από περισσότερες από εκατό χώρες. Η έναρξη έγινε με μια βαρυσήμαντη δήλωση: «**Αποτύχαμε παταγωδώς να προστατεύσουμε τα στοιχειώδη δικαιώματα των παιδιών**». Οι αριθμοί είναι συντριπτικοί. Πάνω από μισό δισεκατομμύριο παιδιά ζουν με λιγότερο από 1 ευρώ την ημέρα. Είναι τα πλάσματα που έχουν πληγεί περισσότερο από τη μιζέρια, εξαιτίας της οποίας θα έχουν για όλη τους τη ζωή ψυχολογικές και σωματικές επιπτώσεις. Πάνω από 100 εκατομμύρια παιδιά δεν πηγαίνουν ποτέ σχολείο εξαιτίας της φτώχειας ή των διακρίσεων. Κάθε χρόνο, πεθαίνουν 11.000.000 ανήλικοι κάτω των 5 ετών, δηλαδή 30.000 την ημέρα, 1 κάθε 3".

I. Ramonet, εφημ. «Le Monde», (Διασκευή)

ΚΕΙΜΕΝΟ 2: ΟΛΟΙ οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα σε ΟΛΑ τα ανθρώπινα δικαιώματα

Στις 10 Δεκεμβρίου 1948 η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών(ΗΕ) υιοθέτησε την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, δηλώνοντας ότι «η **έλευση ενός κόσμου στον οποίο τα ανθρώπινα όντα θα απολαμβάνουν την ελευθερία της έκφρασης και της πίστης και την ελευθερία από το φόβο και τη στέρηση είναι η ύψιστη προσδοκία του κοινού ανθρώπου**».

Εξακολουθώντας να αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του συστήματος των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ, η Οικουμενική Διακήρυξη αναγνώρισε δικαιώματα ατομικά, πολιτιστικά, οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά, τα οποία παραμένουν ζωτικά για την ευημερία και την ευτυχία κάθε ανθρώπου. Τα περισσότερα από αυτά κωδικοποιήθηκαν αργότερα σε Διεθνείς Συνθήκες για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και ενσωματώθηκαν στα συντάγματα και τη νομοθεσία πολλών κρατών. Η Οικουμενική Διακήρυξη βοήθησε να αναγνωριστεί το γεγονός ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν διεθνή ευθύνη, και όχι μόνο εσωτερική υπόθεση των κρατών. Όρισε την αρχή ότι όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι παγκόσμια και αδιαίρετα. Αυτό σημαίνει ότι όλοι οι άνθρωποι θα πρέπει να απολαμβάνουν όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα, οποιαδήποτε στιγμή, σε οποιαδήποτε άκρη της γης, και ότι κανένα δικαίωμα δε θα πρέπει να θεωρείται σημαντικότερο από κάποιο άλλο.

Τα χρόνια που πέρασαν από το 1948, η Οικουμενική Διακήρυξη έγινε νομικά δεσμευτική για όλα τα κράτη, ως τμήμα του Διεθνούς Εθιμικού Δικαίου. Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ριζωμένα σε πανανθρώπινες πεποιθήσεις για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και δικαιοσύνη, όπως αποδεικνύει ο ολοένα αυξανόμενος αριθμός των μη

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟ

Προτεινόμενα Θέματα Γ' ΓΕ.Λ.

Γ9

κυβερνητικών οργανώσεων που αγωνίζονται για την πραγμάτωσή τους. Οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κυρίως εκείνοι που υπέστησαν παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους λόγω της τοποθέτησής τους υπέρ των δικαιωμάτων των άλλων, δείχνουν ότι η ανάγκη των ανθρώπων να απολαμβάνουν τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι παγκόσμια και καθολική. Ο ισχυρισμός ότι οι τοπικές συνήθειες και αξίες υπερισχύουν των οικουμενικών αρχών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν μπορεί να σταθεί μπροστά στις μαρτυρίες που παρέχει η ίδια η ζωή αυτών των ανθρώπων.

Μερικές φορές, όμως, οι πολιτιστικές συνήθειες αποτελούν τόσο το πλαίσιο για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όσο και τη δικαιολογία γι' αυτές. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η βία εναντίον των γυναικών, που προκύπτει από τη θέση των γυναικών στο κράτος, την κοινότητα και την οικογένεια. Την τελευταία δεκαετία αναγνωρίστηκε ότι αυτό αποτελεί ένα μείζον εμπόδιο στο να απολαμβάνουν οι γυναίκες τα ανθρώπινα δικαιώματά τους.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν ιεραρχούνται. Η Οικουμενική Διακήρυξη αναγνωρίζει την ελευθερία από το φόβο και την ελευθερία από τη στέρηση ως δύο πλευρές του ίδιου νομίσματος. Οι άνθρωποι δεν μπορούν να διεκδικήσουν τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά τους δικαιώματα, χωρίς τον αναγκαίο πολιτικό χώρο και την ατομική ελευθερία να το κάνουν. Και οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως τα βασανιστήρια ή οι ανέντιμες δίκες, δεν προσφέρουν τίποτε στην οικονομική ανάπτυξη ενός κράτους.

Διεθνής Αμνηστία, 50 χρόνια από την υπογραφή της Διακήρυξης, (Διασκευή)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ 3: ο μικρός πρίγκιπας

Ο Σαιντ-Εξυπερύ έγραψε στη διάρκεια του Β' Παγκόσμιου πόλεμου το «Μικρό Πρίγκιπα», ένα συμβολικό παραμύθι με αυτοβιογραφικά στοιχεία από τις εμπειρίες του ως πιλότου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Ο αφηγητής κάνει αναγκαστική προσγείωση στην έρημο Σαχάρα και προσπαθεί να διορθώσει το αεροπλάνο του. Εκεί συναντά το Μικρό Πρίγκιπα που έχει έρθει από τον πλανήτη Β612, ένα παιδί που έφυγε από το μικρό ιδιωτικό του πλανήτη, επειδή πικράθηκε από το τριαντάφυλλό του, και βάλθηκε να γνωρίσει τον κόσμο, ένα παιδί που ρωτά συνεχώς, διψά για μάθηση και αναζητά την αλήθεια της ζωής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

Την πέμπτη μέρα, και πάλι χάρη στ' αρνί πάντα, μου αποκαλύφθηκε κι αυτό το μυστικό απ' τη ζωή του μικρού πρίγκιπα: Απότομα, δίχως καμιά προετοιμασία, σα να 'χε στοχαστή πολύν καιρόν και σιωπηλά το πρόβλημα, με ρώτησε:

- Ένα αρνί, αφού τρώει τα δεντράκια, θα τρώει και τα λουλούδια;
- Ένα αρνί τρώει όλα όσα βρίσκει.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟ

Προτεινόμενα Θέματα Γ' ΓΕ.Λ.

Γ9

- Ακόμα και τα λουλούδια που έχουν αγκάθια;
- Ναι. Ακόμα και τα λουλούδια που έχουν αγκάθια.
- Τότε τ' αγκάθια σε τι χρησιμεύουν;

Δεν ήξερα. Ήμουν πολύ απασχολημένος εκείνη τη στιγμή, πασχίζοντας να ξεβιδώσω ένα παρασφιγμένο μπουλόνι του κινητήρα μου. Ήμουν κατασκασμένος, γιατί άρχιζα να καταλαβαίνω πως η βλάβη παραήτανε σοβαρή, ενώ το πόσιμο νερό λιγόστευε, και μ' έκανε να φοβάμαι τα χειρότερα.

- Τ' αγκάθια σε τι χρησιμεύουν;

Ο μικρός πρίγκιπας, έτσι και σου έβαζε μια ερώτηση, δε σ' άφηνε πια ήσυχο, αν δεν του απαντούσες. Εγώ είχα νευριάσει με το μπουλόνι μου κι αποκρίθηκα ό,τι μού κατέβηκε:

- Τ' αγκάθια δε χρησιμεύουν σε τίποτα, τα βγάζουν τα λουλούδια μόνο απ' την κακία τους!

- Ω!

Μεσολάβησε μια στιγμή απόλυτης σιωπής. Έπειτα μου πέταξε με κάποια μνησικακία:

- Δε σε πιστεύω! Τα λουλούδια είναι αδύναμα, αθώα. Δίνουν κουράγιο στον εαυτό τους όπως μπορούν. Θαρρούν πως είναι τρομερά με τα αγκάθια τους...

Δεν έβγαλα άχνα. Εκείνη τη στιγμή έλεγα μέσα μου: «Αν αυτό το μπουλόνι μού αντισταθή κι άλλο, θα του δώσω μια με το σφυρί και θα το πετάξω». Πάλι ο μικρός πρίγκιπας σκότισε το μυαλό μου:

- Και έχεις την εντύπωση, εσύ, πως τα λουλούδια...

- Μα όχι! Όχι! Δεν έχω καμιά εντύπωση. Σου είπα ό,τι μου κατέβηκε. Όπως βλέπεις, εγώ εδώ ασχολούμαι με πιο σοβαρά πράγματα.

Με κοίταξε κατάπληχτος.

- Σοβαρά πράγματα!

- Μ' έβλεπε, με το σφυρί στο χέρι, με τα δάχτυλά μου μαύρα από τα γράσα να σκύβω πάνω σε ένα πράμα που του φαινόταν πολύ άσχημο.

- Μιλάς σαν τους μεγάλους!

Εγώ ντράπηκα κομμάτι. Εκείνος όμως πρόσθεσε, αμείλικτος:

- Εσύ όλα τα μπερδεύεις... όλα τ' ανακατώνεις!»

Ήταν στ' αλήθεια πολύ νευριασμένος. Κουνούσε το κεφάλι, και τα ολόχρυσά μαλλιά του ανεμίζανε.

- Ξέρω έναν πλανήτη, όπου ζει κάποιος με πρόσωπο κατακόκκινο, κρεμεζί. Ποτέ του δε μύρισε ένα λουλούδι. Ποτέ του δεν κοίταξε ένα αστέρι. Ποτέ του δεν αγάπησε κανέναν. Δεν έκανε ποτέ τίποτ' άλλο από προσθέσεις. Κι όλη τη μέρα κοπανάει όπως κι εσύ: «Είμαι σοβαρός άνθρωπος εγώ! Είμαι σοβαρός άνθρωπος εγώ!» Κι αυτό τον κάνει να φουσκώνει από περηφάνεια. Μα αυτός δεν είναι άνθρωπος, είναι μανιτάρι!

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟ

Προτεινόμενα Θέματα Γ' ΓΕ.Λ.

Γ9

- Τι είναι;
- Μανιτάρι!

Ο μικρός πρίγκιπας είχε τώρα χλωμιάσει από το κακό του.

- Εδώ κι εκατομμύρια χρόνια τα λουλούδια φτιάχνουν αγκάθια. Εδώ κι εκατομμύρια χρόνια, τ' αρνιά τρώνε τα λουλούδια. Και δεν είναι σοβαρό πράμα να ψάξης να καταλάβης γιατί κουράζονται τόσο να φτιάξουν αγκάθια που ποτέ δε χρησιμεύουν σε τίποτα; Δεν έχει σημασία ο πόλεμος των αρνιών με τα λουλούδια; Δεν είναι κάτι πολύ πιο σοβαρό και σημαντικό από τις προσθέσεις ενός χοντρού κοκκινομούρη κυρίου; Κι αν ξέρω, εγώ, ένα λουλούδι μοναδικό στον κόσμο, που δεν βρίσκεται αλλού πουθενά παρά μόνο στον πλανήτη μου, και που μπορεί ένα αρνάκι να το εξοντώσει με μια δαγκωματιά, έτσι δα, ένα πρωί, χωρίς να καταλαβαίνει τι κάνει, αυτό δεν είναι σπουδαίο, δηλαδή;

Κοκκίνισε κι ύστερα ξαναπήρε φόρα:

- **Αν κάποιος αγαπάει ένα λουλούδι που δεν υπάρχει ταιρί του, στα εκατομμύρια των εκατομμυρίων τ' άστρα, αυτό και μόνο φτάνει για να τον κάνει ευτυχισμένο όταν τα κοιτάζει. Λέει μέσα του: «Κάπου βρίσκεται το λουλούδι μου...»** Αν όμως το αρνί φάει το λουλούδι, θα του φανή σαν να σβήσανε ξαφνικά όλα τ' αστέρια! Και δεν είναι σπουδαίο αυτό;

Δεν μπόρεσε να πη περισσότερα. Ξαφνικά τον πνίξαν τ' αναφιλητά. Η νύχτα είχε κατεβεί. Είχα παρατήσει κι εγώ τα εργαλεία μου. Πολύ που σκοτιζόμουν τώρα για το σφυρί μου, για το μπουλόνι μου, για τη δίψα και για το θάνατο. Πάνω σ' ένα αστέρι, σ' έναν πλανήτη, το δικό μου, τη Γη, ήταν ένας μικρός πρίγκιπας που χρειαζόταν παρηγοριά! Τον πήρα στην αγκαλιά μου. Τον νανούρισα. Του έλεγα: «Το λουλούδι που αγαπάς δεν κινδυνεύει... Θα ζωγραφίσω ένα φίμωτρο του αρνιού σου... Θα ζωγραφίσω μια πανοπλία για το λουλούδι σου... Θα...» Δεν ήξερα πια τι να πω. Αισθανόμουν πολύ αδέξιος. Δεν ήξερα πώς να τον βρω, πού να τον προφτάσω... Είναι τόσο μυστηριος τόπος, η χώρα των δακρύων.

(Ο μικρός πρίγκιπας, 1940, μτφ. Στρ. Τσίρκα, απόσπασμα)

παρατηρήσεις

ΘΕΜΑ Α

A1. Να ενημερώσεις τους συμμαθητές σου για το περιεχόμενο των τριών(3) πρώτων παραγράφων του Κειμένου 2 σε 70 λέξεις περίπου: «**Στις 10 Δεκεμβρίου 1948 ... των ανθρώπων.**».

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β

B1. Να γράψεις μία(1) παράγραφο 80 λέξεων με Θεματική Περίοδο: «**ΟΛΟΙ οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα σε ΟΛΑ τα ανθρώπινα δικαιώματα.**».

Μονάδες 10

5

ΒΟΥΛΑ - ΓΛΥΦΑΔΑ: ΤΗΛ. 210 8941040 – 210 8941383

sygchronos.edu@gmail.com

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟ

Προτεινόμενα Θέματα Γ' ΓΕ.Λ.

Γ9

B2α. Ο αρθρογράφος στην τρίτη(3^η) παράγραφο του Κειμένου 1 επιλέγει ως τρόπο ανάπτυξης τα **παραδείγματα**. Να τα καταγράψεις (Μονάδες 2) και να εξετάσεις πώς και πόσο υπηρετούν την προθέσή του (Μονάδες 4).

Μονάδες 6

B2β. Να ελέγξεις την **πειστικότητα** της τελευταίας παραγράφου του Κειμένου 1 (Μονάδες 5). Υπηρετεί αποτελεσματικά το στόχο του γράφοντα (Μονάδες 4);

Μονάδες 9

B3α. «η έλευση ενός κόσμου στον οποίο τα ανθρώπινα όντα θα απολαμβάνουν την ελευθερία της έκφρασης και της πίστης και την ελευθερία από το φόβο και τη στέρηση είναι η ύψιστη προσδοκία του κοινού ανθρώπου». Να αιτιολογήσεις τις γλωσσικές επιλογές του συγγραφέα στο απόσπασμα (Μονάδες 4), και στη συνέχεια να μεταγράψεις το απόσπασμα σε α' πρόσωπο (ενικό ή πληθυντικό) δίνοντας έναν πιο συναισθηματικό τόνο (Μονάδες 4).

Μονάδες 9

B3β. Η Οικουμενική Διακήρυξη αναγνωρίζει την ελευθερία από το φόβο και την ελευθερία από τη στέρηση ως δύο πλευρές του ίδιου νομίσματος [Κείμενο 2]:

- Να αναγνωρίσεις το είδος της σύνταξης (Μονάδες 2)
- Να μετατρέψεις το απόσπασμα στην άλλη φωνή (Μονάδες 2)
- Τι αλλάζει ως προς το ύφος; (Μονάδες 2)

Μονάδες 6

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Το παραμύθι έχει αλληγορική σημασία. Αξιοποιώντας τρεις(3) **κειμενικούς δείκτες**, να αναλύσεις τι συμβολίζει ο αφηγητής (Μονάδες 5), και τι ο μικρός πρίγκιπας (Μονάδες 5). Ποια συναισθηματική κατάσταση και ποια στάση ζωής αποκαλύπτει ο δεύτερος με τα παρακάτω λόγια: «*Αν κάποιος αγαπάει ένα λουλούδι που δεν υπάρχει ταίρι του, στα εκατομμύρια των εκατομμυρίων τ' άστρα, αυτό και μόνο φτάνει για να τον κάνει ευτυχισμένο όταν τα κοιτάζει.*» (Μονάδες 5)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Με αφορμή την 12^η Ιουνίου, την Παγκόσμια Ημέρα ενάντια στην παιδική εργασία, δημοσιεύεις μια ανοιχτή επιστολή προς την Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, στην οποία επισημαίνεις τη θέση που πρέπει να έχει το παιδί στην ανθρωποκεντρική κοινωνία του 21^{ου} αιώνα, και απευθύνεις έκκληση για ευαισθητοποίηση και αντίδραση.

(400 λέξεις)

Μονάδες 30

